

BOM
Onder
Metro

Biograaf: Lotte Ruiter
Coverontwerp: Stichting ZAG
© Lotte Ruiter

BOM Onder Metro

Biografie over Joop Baank

Lotte Ruiter

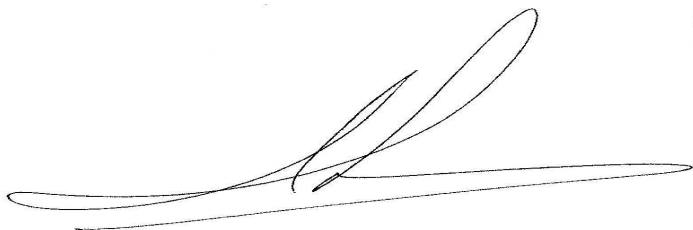
INHOUD

Inhoud	pag. 5
Voorwoord	pag. 6
Inleiding	pag. 7
Hoofdstuk 1, 80 jaar leven in vogelvlucht	pag. 8
Hoofdstuk 2, Politiek	pag. 32
Max Lewin,	pag. 32
Pierre Koot,	pag. 34
Boerenpartij,	pag. 38
G7	pag. 40
Hoofdstuk 3, Kabouter Kees	pag. 47
Subversieve brief, Bedreiging Kabouter	pag. 49
De ontvoering,	pag. 50
Pamflet	pag. 56
Hoofdstuk 4, Aanloop naar de bom	pag. 61
Figurant	pag. 62
Hoofdrolspeler	pag. 64
Hoofdstuk 5, Reconstructie oud-en-nieuw	pag. 67
Hoofdstuk 6, Uitvoering en verraad	pag. 70
De nacht van 13 en 14 febr.	pag. 71
Bemoeienis BVD	pag. 75
Hoofdstuk 7, Eerste aanleg en Hoger Beroep	pag. 78
Uitspraak Hoger beroep	pag. 82
Hoofdstuk 8, Persoonlijke gevolgen	pag. 87
Schutterij	pag. 87
Kouwe kak	pag. 93
In de bak	pag. 98
Illegale kabelpiraterij	pag. 100
Huiselijke perikelen	pag. 106
Hoofdstuk 9, Politieke gevolgen	pag. 112
Kritiek	pag. 113
Samkalden	pag. 117
Hoofdstuk 10, Andere Tijden	pag. 122
De gezellige opname	pag. 129
Aanklacht na de uitzending	pag. 130
Aangifte tegen van Duijn	pag. 132
Persbericht	pag. 136
Overpeinzingen	pag. 138
Marie	pag. 141
Hoofdstuk 11, 7 e leven en Wikipedia	pag. 145
Statement	pag. 147
Loka Senna	pag. 160
Sallie	pag. 162
Slot	pag. 168

Voorwoord

Er lag al een concept manuscript klaar wat 'Kabouter Flop' was genoemd, een duidelijke aanwijzing hoe ik over de hele geschiedenis dacht. Maar gaf dit niet een beetje teveel credit aan de man die mij maar bleef achtervolgen met aanklachten over iets waar hij even schuldig aan is als ik zou zijn?

Het boek kwam er niet, tot mijn vrouw - die al meerder boeken op haar naam heeft staan - het 'groene boek' zoals wij het plakboek vol krantenknipsels en aanverwante zaken noemen, uit de verhuisdoos haalde. Het heet 'Groen' omdat de map groen is, met enig ander idealisme heeft dit niets te maken. Wonder boven wonder was het bij de inbraak vorig jaar niet gestolen zoals met een ander plakboek wel het geval was. Eenmaal geopend gaat het verhaal weer leven en vonden we toch allebeide dat we maar eens een boekje moesten opendoen. Zo is het verhaal uit mijn mond, met behulp van mijn oude geheugen en het 'groene boek,' er nu toch gekomen, opgeschreven en bewerkt door mijn vrouw. De biografie en de bom horen bij elkaar, omdat de geweldsdelicten mijn leven hebben getekend tot wat het nu is.

A handwritten signature in black ink, consisting of a long horizontal stroke with a large, stylized loop above it.

J.Baank. Sr

Inleiding

Mijn naam is sinds de Metrobom verankerd met de geschiedenis van Amsterdam. Ik kende de stad als geboren Amsterdammer als mijn broekzak en Amsterdam kende mij. Alles veranderde toen de stad in de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw in oorlog was. Nu sta ik bekend als een crimineel. Ik heb het begrip crimineel aangevochten want immers dan zijn er vele anderen met mij crimineel die niet zo te boek staan. Sommigen vroegen gratie aan de koningin. Op zich veeg ik mijn reet er mee af, met gratie en met het woord crimineel, omdat ik ben de enige ben die weet hoe de zaak met de bom in elkaar steekt.

Sommige oude medespelers willen mij nu nog excuses laten aanbieden aan derden: dat noem ik verraad. Ik ben een Jordanees en ik noem geen namen. Maar ach, dit zijn geen hoofdpersonen, hooguit passanten van een vorig hoofdstuk, voor dit verhaal zich afspeelde want mijn leven kent veel hoofdstukken.

Na de wettelijke verjaring van dertig jaar ben ik - op verzoek - met alle feiten voor de bom voor de dag gekomen en heb alles open en bloot op tafel gelegd over mijn aandeel via het Tv programma Andere Tijden. Door linkse manipulatie, knip en plakwerk ben ik echter nog steeds een gedoodverfde crimineel en kreeg ik zelfs nog een aanklacht aan mijn broek. Naast crimineel werd ik als dement getypeerd onder de jongeren, die geen behoorlijke feitenkennis hebben van de roerige politieke periode waarin 'de bom' zich afspeelde.

Het is bijna 40 jaar geleden, met de aanloop tijd van Provo en Kabouter erbij misschien wel vijftig. Hoog tijd om met het enige echte verhaal af te sluiten: kan menigeen zich eens achter de oren krabben en vooral eens goed lachen, dat hebben wij onder elkaar ook gedaan. Het verhaal van de BOM, de bom onder de Metro. Met dank aan allen, die mij door dik en dun hebben gesteund.

getekend: Joop Baank

HOOFDSTUK 1

Mijn leven, als 80 jarige oorlog, in vogelvlucht.

Ik, Joop Baank, geboren 28 augustus 1933 in het Wilhelmina Gasthuis, Eerste Helmersstraat, bij de Overtoom in Amsterdam. Het was op een maandag en een hete nazomer dag. Mijn moeder heeft altijd geklaagd dat het zo heet was, (26.6 Graden), ik te groot was en te zwaar met mijn negen pond, en zij daardoor ingeknipt moest worden. Een belangrijk ziekenhuis in die tijd, daarvoor was het een 'pesthuis' geweest. Het werd geopend als Academisch Ziekenhuis door een nog jonge prinses Wilhelmina van 10 jaar. Ik was de oudste, in een gezin met nog twee zusjes. Mijn oudste zus heb ik echt lief en leed mee gedeeld als kind, we scheelden maar 2,5 jaar. Een schat van een meid! Het jongste zusje was een nakomertje, en dat is eigenlijk ook altijd merkbaar geweest.

Vooropgesteld: ik geloof niet in reïncarnatie, maar wel heb ik op aarde al diverse levens gehad. Mijn eerste leven zou logischer wijze dat van mijn eerste levensjaren zijn, en die stonden in het teken van oorlogsgeweld. De kogels floten om ons huis heen, de kogelgaten zitten er nog in voor wie een bewijs wil hebben: 1ste Tuindwarsstraat nr. 10.

Jarenlang ben ik doodsbenauwd gebleven voor alles wat deed denken aan geweerschoten of vuurwerk, verder was ik nergens bang voor, ook niet voor de dood, want die ken ik ondertussen beter dan mezelf. De eerste keer dat het kantje boord was door eigen initiatief, was dat ik van de commode flikkerde terwijl mijn moeder net wat van de grond oppakte. Het heeft het arme mens haar hele leven achtervolgd met schuldgevoelens.

Het was juli 1934. Woest word ik ervan als ik over het oproer lees. Wat een armoede en onrecht. Ik was negen maanden oud en voelde, sensitief als ik toen al was, de angst en de haat die rondom regeerde.

Ik ben opgevoed in haat tegen de overheid en de politie. De Jordaan was een groot communistisch nest, maar was dat een wonder? Dat is niet altijd zo geweest, want de gouden koets is

nog een geschenk van de Jordanese bevolking aan koningin Wilhelmina en dat dan wel van hun 'armoedje'. Als er ergens opstand uitbrak in den lande, begon het vaak in de Jordaan. Een paar voorbeelden:

1835 Soeploodsoproer.

25 juli 1886 Palingoproer: 23 doden, 40 zwaargewonden,
honderd lichtgewonden

28 juni 1917 Aardappeloproer: die een week duurde met als
gevolg 9 doden en 114 gewonden.

4 juli 1934 Steunrellen (ik was nog geen jaar oud) 6 doden
en 47 gewonden, 107 arrestaties.

Dan na de 2^e wereldoorlog het regelmatig inbeuken op burgers bij Het Lieverdje, de Provotijd, tijdens het huwelijk van Beatrix en Claus en bij vele andere protesten.

Een Jordanees pikt dit soort onrecht tegen burgers niet. Er werd onderling best vaak geknukt op straat, maar kwam er een politieman voorbij dan was de knokpartij over en ging het met zijn allen tegen de politie. De politie zei dan ook gemakzuchtig: "de Jordaan redt zich zelf wel" als het matten was en liet zich liever niet zien. Als het niet anders kon dan minstens met drie man, zodat je ogen van voor, van achter en opzij had. Anders kwam er meteen twintig man en vrouw op straat en lagen ze zo in de gracht! Het was overal crisis, maar de Jordaan werd gezien als de bakermat van oproer dat zich uitbreidde over de andere wijken.

In Amsterdam was de armoede vooral in de oudere arbeidersbuurten Indische Buurt, Oostelijke Eilanden, (buurten in Amsterdam-Noord) groot. In de Jordaan is pas In 1987 een monument opgericht als pleister op de wonde voor de steunrellen, waarin door de kunstenares de kracht en saamhorigheid van de Jordanese vrouwen gesymboliseerd wordt.

De broekriem moest aangetrokken worden, zo zei de (vreemdgaande)'g'ristelijke staatsman Colijn. Ja, die van de viskoppen! De financiële steun werd gekort met tien procent. Klinkt nu toch ook weer bekend? De geschiedenis herhaalt zich

maar weer eens. De crisis was op een dieptepunt beland toen Hitler ons land binnenviel. Je zou heel voorzichtig kunnen zeggen dat dit wel eens een geluk bij een ongeluk heeft kunnen zijn om het tij te keren, want waar had dit anders moeten eindigen?

200 man bereden marechaussee en 230 man zwaar bewapende politie werd ingezet, waarbij nergens vermeld staat dat veel van deze mankrachten uit de noordelijke provincies werden gehaald. Een Amsterdammer vecht niet tegen eigen volk en de noorderling volgt gemakkelijker een bevel op. De doorsnee Amsterdammer haat elke Fries of Groninger daarvoor en noemt ze dan ook 'boer,' met excuses voor de agrariër!

Mijn lagere schooltijd was een ramp. Ik zat op de derde rij van voren en kon niet goed op het bord lezen stekelblind zijnde. Ik was dan ook al een keer blijven zitten. Ik vroeg met enige regelmaat aan mijn klasgenootjes: "wat staat daar?" Het resultaat was dat ik door juffrouw Bakker een grote pleister over mijn mond geplakt kreeg en op de achterste rij werd gezet, wat niet direct een oplossing was voor het probleem. Mijn moeder ontdekte op een gegeven moment de oorzaak toen ze me vroeg hoe laat het was. De klok van de Westertoren was hemelsbreed een honderdvijftig meter bij ons vandaan, maar ik kon mijn moeder niet vertellen hoe laat het was. Nu ik 80 ben, zit ik weer met hetzelfde euvel, maar dat lijkt me een logischer ontwikkeling.

De Jordaan is ook de bakermat van het communistische verzet in de tweede wereldoorlog en mijn vader Jan was een dappere vechter. Zijn taak was het om transformatorhuisjes bij fabrieken en Duitse legerauto's op te blazen. Er lag soms wel 500 kg springstof op onze zolder en we zijn menig keer door het oog van de naald gekropen, want af en toe kwam er wel eens een Duitser aankloppen. Bij een echte razzia was dit nooit onopgemerkt gebleven.

Pa Jan verloor 3 dappere verzetsvrienden op een allerlaatste moment in de oorlog, verraden door een vrouw. Hij ontkwam

zelf ter nauwer nood. Moeder deed niet voor pa onder, met haar bijna Joodse uiterlijk liep ze met tassen vol 'de Waarheid' over straat. Mijn angst voor het lawaai van schoten leerde ik uiteindelijk overwinnen in Groningen en door inzet van Pa die mij leerde schieten met een Colt. 38. Dat was zijn verzetswapen. De patronen die hij had waren echter 9 mm parabellum, zodat hij met een ijzerdraadje de rand moest opvullen. Pa was niet bepaald achterlijk! We oefenden tussen de hoge daken want we woonden ondertussen op Tuinstraat 52, drie hoog.

Zoals wel vaker slaat iets helemaal om en mijn angst voor wapens werd later, mede door mijn opleiding in dienst, juist een passie. Hier en daar sta ik zelfs vermeld in de analen als zijnde een 'wapenfreak'. Het was hard trainen als je in de sportschutterij aan de top wilde komen, en dat wilde ik proberen. Ik stond wel op de lijst voor deelname aan de Europese spelen. Sportschieten wil voor mij zeggen: concentratie en competitie met jezelf. Helaas, met een bedrijf, vijf kinderen en een luie vrouw in de gemeenteraad een verloren zaak. Niet meer en niet minder.

'Ik ken de dood', zei ik al, 'beter dan mezelf.' In 1943 stonden mijn ouders aan mijn bed. Ik zie ze nog staan in mijn herinnering en met mijn fotografisch geheugen: totaal verslagen. Hun zoon had difterie en zou spoedig sterven. Onze huisarts, dr. van der Meer van de Leliegracht, kwam aanzetten met een Duitse legerarts. Mijn ouders haatten de Duitsers maar omwille van mijn leven kwam er een Duitser over de vloer die mij de levensreddende injectie gaf. De Duitse arts bracht zelfs een tasje met eten mee!

We hadden schoolzwemmen in het Heiligerweg zwembad, maar de school ging dicht en het zwemmen was gedaan. Mijn ouders kochten een stempelkaart voor mij en toen kon ik toch zwemmen. Tot ik op een dag voor de deur van het zwembad stond en er niet in kon omdat de deur op slot zat. Het bad was door de Duitsers bezet. Ik moet erg bedremmeld gekeken hebben want die grote kerels lieten me binnen. Zij deden aan schoonspringen en leerden mij de kneepjes van het vak. Omdat

ik aanleg had, hadden zij daar lol in. Wist ik veel dat het SS was, ze waren allemaal in zwembroek, niet in uniform! Wel hadden ze hun symbool van de SS op de zwembroek herinner ik me nu, maar als 10 jarig kind dat wilde zwemmen lette ik daar niet op. Mijn ouders hebben het ook niet echt geweten, want dan was het feest niet doorgegaan. Ik heb pas later aan mijn moeder gevraagd wat dat SS teken op die zwembroek betekende.

Het laatste lagere schooljaar in Amsterdam moest ik node missen. Ook ben ik diverse keren bij boeren ondergebracht. Een halfjaar bij een oude boer en zijn zuster, in Den IJp, geweldige mensen! Die boer heeft mij bijgeschoold, ik leerde bij hem meer dan voorheen op school. Moeilijke woorden leren, was een hobby van hem en ik leerde ook kaas en boter karnen. Zijn zuster was toen al stokdoof maar was een kanjer van een wijf voor mij. Helaas, ik moest terug naar Amsterdam, mijn beurt was om en de volgende logé stond al klaar. Het gevecht om eten begon weer en eindigde in totale hongeroedeem. Mijn ingewanden hebben zich nooit kunnen herstellen, de schade was permanent.

BLAUWBURG WAL

Ik heb in mijn leven genoeg dood en verderf gezien en de dood blijft mij achtervolgen als een rode draad, heel mijn leven. Het mag een wonder heten dat ik met mijn achtergrond, door alle dood, verderf en verraad heen, *geen* echte crimineel ben geworden!

Beelden die ik nog altijd terug kan roepen op mijn netvlies, met de pijn en de ellende van anderen die ik in mijn eigen botten kan voelen zijn, zelfs nu nog, als ik dit schrijf: de catastrofe op de Blauwburgwal.

Het was Zaterdagmorgen 11 mei 1940 om precies te zijn. Temperatuur van 10.5 graden Celsius en bijna geen wind. Onder een stralend blauwe hemel, gingen we zoals altijd, met mijn moeder en zusje van vier en halfvijf, ik 6 en half jaar, naar de markt op de Amsterdamse Westerstraat.

We waren net op de Westerstraat aangekomen toen het luchtalarm afging. Iedereen rende van de markt weg, zocht dekking in de zijstraten en op de meest gekke plaatsen. Ik had geen idee wat er aan de hand was, maar mijn moeder trok ons mee onder het balkon van een huis met daaronder een afgesloten garage. Ik hoorde een vreemd geluid dat van een bommenwerper (Stuka) bleek te zijn een geluid dat ik nooit meer zal vergeten. Aan de overkant van de Westerstraat stond het politiebureau en plotseling kwam daar een vliegtuig achter weg duiken, met een grote rooksluier achter zich aan. Ik zag de piloot zitten, zo laag vloog hij. Een klein eindje verder vielen twee dingen uit het vliegtuig, die een vreemd fluitend geluid maakten. Dit geluid heb ik ook nooit vergeten en elke volgende keer als ik het geluid hoorde in de nog komende jaren, was er weer de angst van toen.

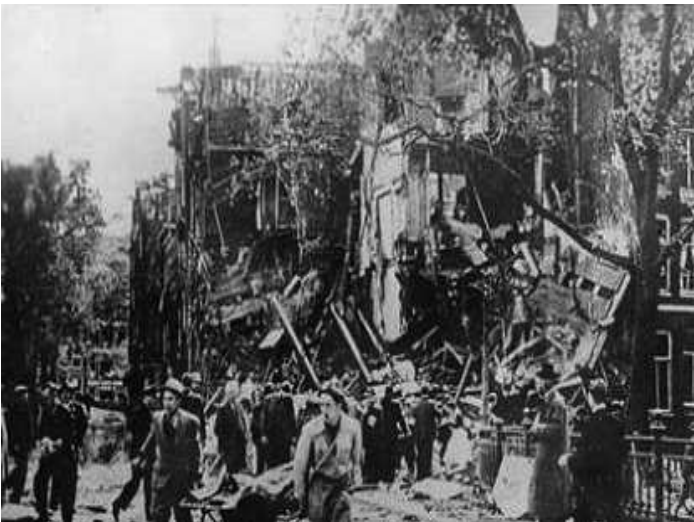
Het vliegtuig schoot na het lossen van de bommen, door het lossen van het gewicht, automatisch de hoogte in. Er volgden twee enorme klappen en een verschrikkelijk, oorverdovend lawaai. Gillende mensen, in stukken gereten mensen die in de bomen hingen... mijn moeder sleurde ons mee, maar we moesten er wel langs om thuis te komen. Onze terugweg werd geblokkeerd door de karren van de markt en vluchtende mensen. Het was onbeschrijfbaar en afschuwelijk.

HISTORISCHE VERKLARING

Op zaterdagmorgen 11 mei 1940, in het begin van de oorlog, gaat in Amsterdam het luchtalarm af. Een Duitse bommenwerper is door de luchtverdediging bij Sloterdijk geraakt en loost zijn ballast om veilig weg te komen. Het vliegtuig laat twee bommen los boven de binnenstad. Eén bom komt terecht in het water van de Blauwburgwal. De andere bom komt neer op de hoek van de Herengracht en de Blauwburgwal en verwoest 14 huizen, neemt 44 levens en maakt een onbekend aantal gewonden.

Het had nog veel erger kunnen zijn als het brandende vliegtuig zelf ook was neergekomen op de overbevolkte Jordaan. Dan was de hele binnenstad in rook opgegaan. Deze Duitse vliegenier

heeft door zijn heldhaftige optreden, als piloot van de bommenwerper (Stuka), veel doden voorkomen, op dat ene speciale moment. Wat er van de man en zijn vliegtuig is terechtgekomen kan ik helaas niet achterhalen.

KLEIN HARKSTEDEN

In de Hongerwinter was ik 11 jaar. Mijn zusje werd ondergebracht bij een familie in St. Maartensbrug. De lucht van de geraspte suikerbieten die we aten is niet uit mijn geheugen weg te krijgen en vooral de tulpenbollensoep met zijn zoete weege smaak is verschrikkelijk. Hout voor het kacheltje haalde mijn vader, die ook bij de Luchtbescherming was, uit de schuilkelders. De banken bestonden uit dikke planken, die sjouwde hij 's nachts naar huis en zaagde ze op zolder in kleine handteerbare stukken. Op een gegeven ogenblik leed ik aan hongeroedeem, met zo'n een lekkere bolle waterbuik, zoals ook de kinderen in de derde wereldlanden mee worden afgebeeld.

We hadden geen school meer en slenterden veel door de stad. Ik stal kolen met een groep jongens bij het Centraal Station. De Duitsers schoten over ons heen. Wij waren kinderen en werden bewust ontzien. Grote mensen beschoten ze wel om te raken. Veel Duitse soldaten die ook maar gewoon voor hun nummer in dienst waren hadden heimwee naar huis en dat kon je merken in hun manier van omgaan met kinderen.

Ons "kattenkwaad" in die tijd bestond er uit om de broodkar van de bakker om te kieperen met een groep jongens, en zo brood te stelen in de paniek die ontstaan was. Is dat stelen? Maakt mij dat een crimineel? "Stelen van een brood is geoorloofd als je honger hebt," zei Tiny Muskens, de pas in 2013 overleden bisschop van Breda. Bij een kippige kruidenier wisselden we beschuitbonnen om voor boterbonnen want die leken op elkaar!

Het verzet en de leider van de Communistische cel regelden voor mij onderdak bij een Boerenfamilie in Klein-Harkstede in de provincie Groningen. Bovendien hadden mijn ouders dan de handen vrij voor het verzet. Met de Jan Nieveen, de lijndienst van Amsterdam naar Lemmer. Een boot vol met kogelgaten. Een barre tocht net voor Kerst '44. Ik heb het opgezocht, -6 graden Celsius en een gevoelstemperatuur van -8! We kregen zuurkool met suikerbieten te eten en iedereen was misselijk. Een Rode Kruisvlag, duidelijk zichtbaar, bovenop het dek van de boot voor vliegeniers. Er kwam een Engelse Spitfire overvliegen, heel laag. Wij moesten in die stervende kou op het dek gaan zitten en zwaaien met onze armen. De Spitfire vloog voorbij, maar kwam terug en vuurde zijn boordkanonnen boven ons af. Iedereen gilte van angst. Het was een totale ramp.

Iedereen wordt geacht slecht over de Duitsers te spreken, maar ik heb anders meegemaakt. Ik heb ditzelfde verhaal eens, aan de hand van een negatief ingezonden stuk, naar de krant gestuurd. Natuurlijk werd mijn versie het niet gehonoreerd!

Na aankomst in Lemmer werden we op een boerenkar geladen het was nacht en stervens koud, veel kleren hadden we niet aan het lijf en op diverse adressen werd een kind gedropt. De meisjes waren het eerst 'uitverkocht', dat was altijd handig in het huishouden. Ik kwam bij boer Bruining terecht en de vrouw des huizes had ook liever een meisje gewild. Hij was een beste

vent die goed bekend stond in de hele omgeving. Zij zouden dat magere ventje dan ook wel even vetmesten. Ik kreeg een maal vette gebakken vis voorgezet en heb alles naar binnen gewerkt in een vloek en een zucht. Ik heb het - op de dood af - gehaald. De huisarts schijnt een week aan mijn bed gezeten te hebben. Een echte huisarts, die vocht voor je leven en niet een om vijf uur thuis wilde zijn, zoals het vandaag de dag gesteld is.

Bij Klein Harkstede doet zich nog een Baarle-Nassau-achtige situatie voor met een soort 'enclaves': Rond het gemaal De Borg ligt een handvol huizen. De familie Bruining wiens prachtige pand door een sloot gescheiden, naast het gemaal lag. Het pand van boer Bruining was voor die tijd ronduit modern. Rondom één en al glas, kleine vierkante ruiten van pakweg 40x40 cm. Boer Bruining had landerijen (landbouwgrond) zover als het oog reikte, maar ze stonden totaal onder water toen ik er was. De Duitsers hadden alle land van de boeren in die contreien onder water gezet, om luchtlandingstroepen geen kans te geven.

Op ongeveer 50 meter van de weg naar Harkstede hadden de Duitsers grote bomen op de weg gelegd over een afstand van 100 meter. Tussen de bomen lagen veel tank- en anti-personeel mijnen. Naast de bomen was een strook van 1.5 meter vrijgelaten voor voetgangers en fietsers.

Het was een fijn leven op het platteland voor een stadsjongen. Ik trok met Hendrik Bruining op die net zo oud was als ik. Het was wel even wennen want Hendrik sprak alleen Gronings. Hij had een oudere broer Lodewijk, 16 of 17 jaar, die de pest aan ons 'buitenlanders' had en die regelmatig stenen naar ons ploegje gooide. Ons ploegje bestond uit jongens en meisjes van mijn leeftijd uit Amsterdam, Rotterdam en de plaatselijke Groningse kinderen.

Op een gegeven moment kwamen er horden Duitse soldaten het erf op van boer Bruining, om uit te rusten en zich tijdelijk te huisvesten. Het was een zootje uitgeputte mannen en jongens van 17-18 jaar en de mannen waren boven de 60! Alleen de SS officieren waren jong en er waren Nederlandse SS'ers bij. Boer Bruining en zijn vrouw deden hun best om de 'oudjes' van eten